

СЕКЦІЯ 5. РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВ: СУЧАСНІ МОДЕЛІ, ТРАНСФОРМАЦІЯ ТА РЕСТРУКТУРИЗАЦІЯ

Бородіна К. Д.

Науковий керівник: Неїленко С. М., к.т.н., доцент
Київський Національний Університет Культури та Мистецтв.

СТРАТЕГІЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ГАСТРОНОМІЧНОГО ТУРИЗМУ

Гастрономічний туризм – сучасне явище, що розвивається, як новий туристичний продукт, особливий різновид відпочинку, якій спрямований не на огляд місцевих архітектур або музеїв, не пошук краєвидів для фото, а з дегустаціями та ознайомленням з національними культурними традиціями. Головною його метою є дегустація унікальних продуктів і страв, властивих виключно певному регіону.

На сьогоднішній день туристичний бізнес є перспективним напрямком розвитку економіки країни. Не зважаючи на пандемію COVID-19 (2020–2022 рр.). Багато хто прагне спробувати, дізнатись та ознайомитись з гастрономією інших країн, традицій. Європа давно організовує фестивалі та ярмарки, артзаходи, які з кожним роком відвідує все більше гостей багатьох країн світу.

Україна, насамперед, не відстає від цих тенденцій. Закарпаття – місто, яке вважають одним з основних гастрономічних дестинацій України. Місто має унікальну, створену століттями, кулінарну культуру та традиції, що і відрізняє його від інших міст країни.

Сучасний стан економіки України визначає туристичну галузь, як потужний чинник відновлення національного господарства в даних нам умовах.

Головним значенням туризму – це вирішення проблем із формуванням ВВП (валовий внутрішній продукт), соціально-економічним розвитком регіонів. Гастрономічний туризм є одним з перспектив розвитку самого туризму.

Результати досліджень у світі гастротуризму сприяло багато чинників. Гастрономічні заклади, що знаходяться у віддалених регіонах (селах, гірських селах) привертають великий інтерес туриста, завдяки факторам старанності та збереженні культури минулих століть. Це сприяє підтримці економіки даного регіону та розширення маршрутів туризму. В. В. Корнілова вважала гастрономічний туризм, як вид туризму, якій ознайомлює з виробництвом, технологією приготування та дегустацією національних страв та напоїв, а також кулінарними традиціями народів світу. Т. С. Кукліна вважає, що гастротуризм - спеціально розроблені тематичні програми, які включають дегустацію та навчання в школах будь-якої спрямованості.

В Україні туристична галузь перебуває в стадії розвитку, проте її функціонування суттєво впливає на економіку та є перспективним. Країна має цілком реальні умови та можливості для активізації туристичного потенціалу, зокрема завдяки наявності в країні унікальних природно-реакційних ресурсів, історико-культурних пам'яток, багатой флори та фауни, зон різноманітних форм відпочинку, цікавих і смачних страв.

Останнім часом в Україні спостерігається сталий розвиток гастротуризму. Початок туристичний сезону 2021 року виявився дещо несподіваним для в'їзного туризму, про що розповіла голова правління Української асоціації гідів Яніна Гаврилова: “Представники готелів стверджують, що січень-лютий були дуже слабкими за туристичним потоком іноземних відвідувачів. Ті хто планував відвідувати та бронював раніше – відмовлялися, проте зараз ситуація вже краща” [1].

Про те, що Україна стане все популярнішою серед іноземних відвідувачів свідчить і те, що CNN, одна з найвідоміших телекомпаній світу, [склала окремий рейтинг](#) з топ-11

туристичних міст України. До нього ввійшли Львів, Чернівці, Умань, Київ, Переяслав-Хмельницький, Харків, Чернігів, Одеса, Ужгород та Кам'янець-Подільський. «В Україні є безліч прекрасних місць з великою кількістю туристичних заходів. І хоча відвідування деяких регіонів рекомендується уникати через бойові дії та деокупацію, все ж більша частина нашої країни відкрита для туристичного бізнесу. Жваві міста, стародавні замки, приголомшлива сільська місцевість, різноманітність ландшафтів та гостинність – все це робить Україну особливим місцем, незалежно від її проблем», – пишуть укладачі рейтингу. У Києві вони рекомендують відвідати монокафе «Котлета по-Київськи», «Перепічка», Львів називають «гастрономічною столицею України» через велику кількість особливих гастрономічних закладів, а Чернівці – «перлиною Західної України» і «Маленьким Віднем» через велику кількість кав'ярень.

Розвиток вітчизняного гастротуризму може бути орієнтований на здійснення таких кроків кластеризації [2]:

- ефективного використання туристично-рекреаційних ресурсів, удосконалення і підвищення конкурентоспроможності регіонального туристичного продукту;
- підвищення інвестиційної привабливості регіону, сприяння інноваційно-інвестиційним проектам у галузі туризму;
- координація зусиль влади, бізнесу та громадських організацій для розвитку туристичної інфраструктури;
- спільне використання кадрового потенціалу, реалізація програм підготовки та підвищення кваліфікації персоналу;
- зниження собівартості туристичних послуг шляхом надання преференцій для учасників кластера;
- спільне використання ресурсів, узгодження стратегії і тактики бізнес-діяльності;
- реалізація спільних маркетингових і рекламних заходів, участь у туристичних виставках та ярмарках, розроблення та просування туристичного бренду регіонів;
- розширення можливостей для розвитку інноваційних форм і напрямів туристичної діяльності.

Гастрономічний туризм є доволі молодим напрямом, який активно розвивається, але вже сьогодні чимало людей віддають перевагу не відпочинку на пляжі, а пізнанню традицій і звичаїв іншої країни шляхом дегустації національних страв і напоїв. Гастрономія дає змогу туристам отримувати доступ до культурної та історичної спадщини місця призначення через пізнання гастрономії, експериментування і купівлю продуктів. Гастрономічна традиція — процес, що постійно розвивається, і завдання для професіоналів полягає в тому, щоб залучити інновації, оновлювати й адаптувати свої пропозиції до потреб нової споживчої культури.

Використовуючи загальнонаукові методи: аналітичний, оціночний, порівняльний, статистичний, графічний, описовий, картографічний, отримано наступні результати: виявлено основні дестинації гастрономічного туризму в Україні та його перспективи розвитку в Закарпатській області. Зроблено висновок, що для подальшого розвитку та популяризації гастрономічного туризму на Закарпатті важливими є державна та регіональна підтримка області; створення ефективної маркетингової політики; підвищення рівня кваліфікації трудових ресурсів в сфері туризму; збільшення кількості гастроподієвих заходів; покращення якості та урізноманітнення гастрономічних турів (рис 1).

Гастрономічний туризм є стійким трендом, який уможливує взаємодію мандрівників із місцевими громадами та дає змогу отримувати в поїздках нові враження. В умовах зростання конкуренції за увагу користувача і появи нових технологій бізнес-суб'єктам необхідно оперативнo формувати оновлені стратегії просування. Практично будь-яка країна має потенціал для розвитку власного гастрономічного туризму, адже в кожній країні є своя неповторна кухня.

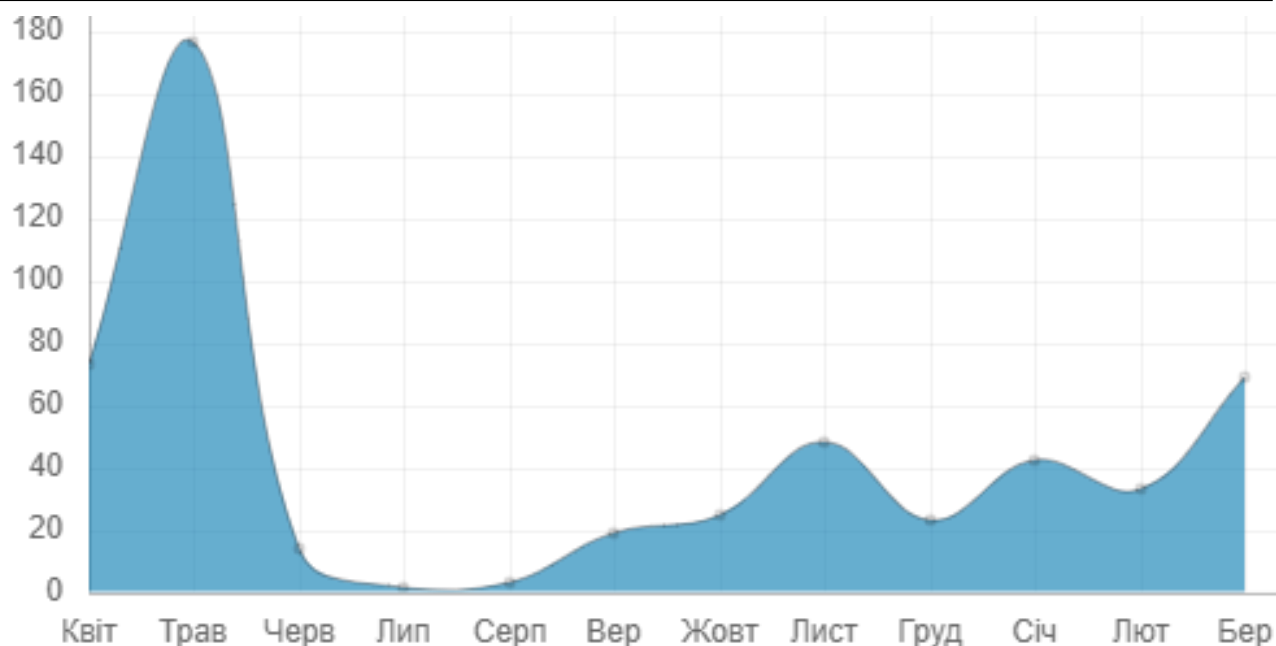

Рис. 1. Сезонність гастрономічного туризму в Україні

Гастрономічний туризм може стати одним із бажаних видів туризму, оскільки для того, щоб краще пізнати національну культуру регіону, необхідно випробувати його національну кухню. Україна, безперечно, має потенціал підвищення міжнародної конкурентоспроможності туристичної галузі, зокрема завдяки посиленню мультикультуралізму туристичних потоків (залучення в них все більшої кількості жителів країн, що розвиваються), зростання попиту на нові туристичні дестинації, екотуризм, різноманітність культурного і природного ландшафту. Водночас звертає на себе увагу потреба з'ясування чітких векторів розвитку гастрономічного туризму в країні, залучення кращого світового досвіду, розробки відповідної державної підтримки туристичних дестинацій, туристичних фірм та інших стейкхолдерів, а також дослідження соціокультурних якостей туризму в контексті соціальних міграцій і діалектичної взаємодії загальносвітових процесів глобалізації та регіоналізації.

1. Глушко В. Гастрономічний туризм як окремий вид у туризмі: поняття, сутність, класифікація. *Торгівля і ринок України*. 2016. Вип. 39-40. С. 166–175.
2. Горова Д. Гастрономічний туризм в Україні та світі: чим цікавий та як все влаштовано. URL: <https://lowcost.ua/what-is-food-tourism/>.
3. Корнілова В. В., Корнілова, Н. В. Сучасні тенденції розвитку гастрономічного туризму. *Ефективна економіка*. 2018. № 2. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/2_2018/37.pdf.
4. Управління розвитком туризму та готельно-ресторанного бізнесу в циркулярній економіці = Management of tourism development, hotel and restaurant business in a circular economy : матеріали I міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., м. Луцьк, 18 трав. 2021 р./ за заг. ред. О. М. Полінкевич, О. М. Громик. Луцьк : Луцький НТУ, 2021. 288 с.
5. Полінкевич О. М. SMM-просування інноваційних послуг у готельно-ресторанному бізнесі в умовах COVID-19. *Ресторанний і готельний консалтинг. Інновації*. 2021. Т. 4, № 2. С. 206–222. DOI: 10.31866/2616-7468.4.2.2021.249066.
6. Полінкевич О. М., Камінські Р., Ліпич Л. Г. Концепція управління маркетинговими стратегія підприємств індустрії гостинності. *Вісник Львівського університету. Серія економічна*. 2021. Вип. 60. С. 110–118. DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/ves.2021.60.0.6010>.